

belangrijk hoofdstuk, evenals de zelfmoord en vestiging en vertrek. Crisissen in den handel blijken op het zelfmoordcijfer van grooten invloed te zijn.

Als aanhangsel zijn in de eerste plaats de resultaten der volkstelling van 1920 toegevoegd, en verder die van een onderzoek ingesteld door Prof. R. H. SALTET over den invloed der maanden van het jaar op huwelijken, geboorte, sterfte en zuigelingensterfte, voor de verschillende groepen van gemeenten en het platteland der verschillende provinciën over een tijdperk van 40 jaren. De besluiten uit deze belangrijke tabellen te trekken zouden mij hier te veel in details doen afdalen.

Als ik mijn indruk van het geheel wil samenvatten, dan is het deze, dat dit werk mag gerangschikt worden onder de beste, die ooit op het gebied van demografie zijn verschenen. Naar men zegt, zal het Centraal Bureau voor de Statistiek een dergelijken arbeid voor geheel Nederland verrichten. Ofschoon dit bureau in leiding en capaciteit zeer zeker niet achter staat bij het Amsterdamsche, zal het toch een zeer zware taak zijn om een studie van Nederland te leveren, die op hetzelfde hooge peil staat als deze Amsterdamsche arbeid.

J. SANDERS.

Sir FREDERICK TREVES, Serjeant-surgeon to this Majesty the King, *The Elephant man and other reminiscences*. Cassel and Cy. Londen 1923. 7 s. 6 d.

Er is misschien geen beroep, welks beoefenaren zoo vaak en zoo diep in de verborgen plooien der menschelijke samenleving en der menschenziel doordringen als dat der geneeskundigen.

Daarom zijn de geboekstaafde herinneringen uit het leven van vakgenooten bijna altijd belangrijk. Is de schrijvende arts tevens een letterkundige van talent, dan kan zoo'n boek bovendien een zeldzaam kunstgenot schenken. Sir FREDERICK TREVES is een ervaren stijlist en een man met fijne voelhorens voor wat onuitsproken zich roert in het gemoed en de ziel van een medemensch. Hij is psycholoog, zij het ook niet in den zin der moderne natuurwetenschap. Hij voelt en raadt wat in een mensch omgaat, en geeft dat weer op meesterlijke wijze. In dit opzicht gelijkt hij op zijn grooten landgenoot STERNE, wiens wondermooi fragmant „*A sentimental journey...*” nog steeds een onovertroffen model van zielkunde — zonder instrumenten — is.

Wie dit boek levensherinneringen ter hand neemt; legt het niet neer voor hij het uit heeft gelezen. Het zal in het gemoed van den lezer achter laten een zachte met weemoed gemengde vreugde, zooals elke aanraking met iets waars en schoons dat doet.

G. VAN RIJNBEEK.
